

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Haridus- ja Noorteamet
Lõõtsa tn 4
Tallinn
11415, Harju maakond
77001292
harno@harno.ee

03.07.2026 nr 11.3-1/26/3345

FINANTSKORREKTSIOONI OTSUS

Riigi Tugiteenuste Keskus teeb finantskorrektsiooni otsuse **Haridus- ja Noorteameti** projektile nr 2021-2027.4.04.24-0004 „IT Akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses“.

Finantskorrektsiooni põhjuseks on projektiga seotud riigihankes nr 296161 „Sidevõrkude analüsaatorid“ esinenud puudused: edukaks on tunnistatud pakkumus, mis ei vasta riigihankes kehtestatud tingimustele, mis on vastuolus riigihangete seaduse § 3 punktidega 1 ja 2, § 114 lõikega 2 ning seotud on ebaselged hanketingimused, mis on vastuolus riigihangete seaduse § 3 punktidega 2 ja 3.

Rakendusüksus otsustab:

1. kohaldada rikkumisele **25% finantskorrektsiooni määra**;
2. vähendada abikõlblike kulusid ja eelarvet **17 472,96 euro** võrra, millest toetus moodustab 12 231,07 eurot ja riiklik toetus 5 241,89 eurot;
3. vähendada kuludokumentides nr 3183, 3190, 4083 ja 4086 abikõlblike kulusid kokku summas 17 472,96 eurot;
4. teha rakendusasutusele ettepanek vähendada TAT-ga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet käesoleva resolutsiooni punktides 2 ja 3 nimetatud tingimustel.

Otsus koosneb järgmistest osadest: [õiguslikud alused](#), [asjaolud ja selgitused](#), [finantskorrektsiooni põhjendused](#), [korrektsioonimäär](#), [rikkumise summa ja eelarve vähendamine](#), [ärakuulamine](#), [vaidlustamine](#).

ÕIGUSLIKUD ALUSED

- Perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi **ÜSS2021_2027**) § 28;
- Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi **ÜM2022**) § 34 lg 1 p 2, § 35 lg 1, § 36, § 37 lg 3;
- Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi **ÜM2014**) § 21 lg 1¹, § 22³ lg 3 ja lg 5;
- Haridus- ja teadusministri 29.12.2023 käskkiri nr 1.1-2/23/369 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „IT akadeemia ja inseneriakadeemia arendamine kutse-, üld- ja huvihariduses“ elluviimiseks“ (edaspidi TAT) punkt 15;
- riigihangete seaduse (edaspidi **RHS**) § 3 p-d 1, 2 ja 3, § 114 lg 2.

ASJAOLUD JA SELGITUSED

1. Tallinna Polütehnikum (edaspidi toetuse saaja partner) on viinud läbi avatud hankemenetlusena riigihanke nr 296161 (hanketeade avaldati riigihangete registris 02.06.2025) pakkumuste esitamise tähtajaga 27.06.2025. Toetuse saaja partner tunnistas riigihanke nr 296161 alusdokumentides esitatud tingimustele vastavaks AS Levira ja Astrec Baltic OÜ pakkumused, mis tunnistati ühtlasi edukaks ja sõlmiti hankelepingud.

2. Riigihanke nr 296161 raames soetas toetuse saaja partner mobiilivõrkude mõõteseadme AS Levira-lt (1 tk) ja Astrec Baltic OÜ-lt (1 tk) ning ringhäälingu mõõteseadme AS Levira-lt (2 tk).

3. Riigihankes on tuvastatud, et on rikutud RHS § 3 punkti 1, 2 ja 3 ning RHS § 114 lõiget 2.

4. Rakendusüksus tuvastas riigihanke nr 296161 kontrollimisel, et toetuse saaja partner on edukaks tunnistanud pakkumused, mis ei vasta täielikult riigihanke alusdokumentides kehtestatud tingimustele. Edukaks tunnistatud pakkumustes ei vasta järgmised näitajad riigihanke alusdokumentides kehtestatud tingimustele:

- Seade „Mobiilivõrkude mõõtesead“ - AS Levira pakutud seade (pakkumuses Gsertel Hexylon Gamma) ei vastanud nõudele "Toetatud sagedusalad: vähemalt 600 MHz – 6 GHz". Hanketingimus ütleb „vähemalt 600 MHz – 6 GHz“. See tähendab, et seade peab katma kogu sagedusvahemiku alates 600 MHz kuni ja kaasa arvatud 6 GHz ülemine piir. Kui võrd pakutav seade ulatub ainult 600 MHz – 5 GHz, siis jääb see 1 GHz võrra alla nõutud sagedusvahemiku maksimumile.
- Seade „Mobiilivõrkude mõõtesead“ - Astrec Baltic OÜ on ise kinnitanud, et pakkumus ei vasta nõuetele. Pakutud seade (pakkumuses VIAVI XEdge) ei vasta nõudele „Peab võimaldama mobiilsidevõrkude (2G, 3G, 4G, 5G) signaalide kvaliteedi ja levitingimuste mõõtmist ja analüüsi“. Pakutaval seadmepuudul on puudu 2G ja 3G võimekus.

5. Toetuse saaja partner on seadnud riigihankes ebaselged tingimused, mis puudutavad soetatavate seadmete kogust. Toetuse saaja partner on rikkunud RHS § 3 üldpõhimõtteid, mille kohaselt peab tingimuse sisustamine olema selge, läbipaistev, kontrollitav, asjakohane, põhjendatud ja kooskõlas hanke eesmärgiga. Tingimused ei saa olla meelevaldsed, vaid peavad tulenema sõlmitava hankelepingu esimest ja hankija vajadustest.

6. Toetuse saaja partner selgitas 25.03.2026 kirjas, et toodete vastavuse osas hinnati seda, et kas seadmete kasutusotstarve on vastav soovitud. Komisjon hindas, et mobiilivõrkude mõõteseadme maksimaalse sagedusvahemiku erinevus (5 GHz vs 6 GHz) ei mõjuta seadme praktilist kasutatavust ega vähenda selle vastavust hankes seatud eesmärkidele. Ringhäälingu mõõteseadme osas pakkumuses esitatud info ning pakutava lahenduse kirjeldus võimaldasid komisjonil järeldada, et pakutav seade või lahendus katab ka ringhäälingu mõõtmise funktsionaalsuse. Seetõttu ei käsitletud hankija nimetatud erinevusi sisulise mittevastavusena.

FINANTSKORREKTSIOONI PÕHJENDUSED

Pakkumus ei vasta kehtestatud tingimustele

7. ÜM2022 § 11 lõikest 1 on toetuse saaja kohustatud järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija riigihangete seaduse tähenduses ning tulenevalt ÜM2022 § 10 lõikest 2 peab ka partner täitma §-s 11 nimetatud kohustusi. RHS § 5 lg 2 p 1 arvestades on riigiasutustena nii toetuse saaja kui toetuse saaja partner avaliku sektori hankijad, mistõttu kohustus toetuse saaja partner igal juhul läbi viima riigihanke, järgides RHSis sätestatud korda.

8. RHS § 114 lg 1 sätestab, et hankija kontrollib kvalifitseeritud pakkujate esitatud või RHS § 52 lõikes 3 sätestatud juhul enne pakkujate kvalifitseerimist ja §-s 113 sätestatud korras avatud pakkumuste vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ning teeb põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuste vastavaks tunnistamise või tagasilükkamise kohta. RHS § 114 lg 2 esimese lause kohaselt lükkab hankija pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

9. Käesoleval juhul ei vastanud edukaks tunnistatud pakkujate pakkumuses seadmed „Mobiilivõrkude mõõteseade“ riigihanke alusdokumentides kehtestatud toodete tehnilisele kirjeldusele.

10. RHS § 114 lõike 2 teise lause kohaselt võib hankija tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest. Tuginedes kohtupraktikale ei nõustu rakendusüksus, et käesoleval juhul on tegemist mittesisulise kõrvalekaldega. Tallinna Halduskohus on 22.06.2016 otsuses haldusasjas nr 3-16-874 lugenud äärmiselt oluliseks, et hanketingimuses sätestatud mõistetaks võimalikult sõnasõnaliselt ning igasugused loomingulised tõlgendused oleksid välistatud.

11. Rakendusüksus on seisukohal, et ostetavatele seadmetele esitatud tingimusi ei ole võimalik sisustada toetuse saaja partneri 25.03.2026 selgitatud viisil, sest toote funktsioonide puhul ei ole tegemist ostuallika, protsessi, kaubamärgi, patendi, tüübi, päritolu ega tootmisviisiga, millele laieneks samaväärsuse klausel. Seega, kui riigihanke alusdokumentides on seadme funktsioonidele seatud kindlad nõuded, saab pakutud seadet lugeda tehnilises kirjelduses nimetatud tootega samaväärseks üksnes siis, kui samaväärse toote funktsioonid on üks-ühele samad tehnilises kirjelduses toodud funktsioonidega. Vastupidine tõlgendus muudaks ostetavate seadmete funktsioonidele esitatud nõuded sisutühjaks.

12. Pakkuja Astrec Baltic OÜ on teabevahetuse kaudu toetuse saaja partnerit teavitanud, et nende poolt pakutav lahendus ei vasta 100% tehnilises tingimuses toodud nõuetele. Toetuse saaja partner on vastanud, et soovivad siiski pakkumust, kuigi seade ei vasta tehnilisele kirjeldusele.

13. Hankija ei ole käitunud riigihanke läbiviimisel läbipaistvalt ning on tunnistanud vastavaks riigihanke alusdokumentidele mittevastavad pakkumused. RHS §-s 3 kirjeldatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on, et pakkujad teaksid täpselt hanke tingimusi, et menetlus ise oleks läbipaistev ja kontrollitav toetuse andjate ning pädevate asutuste poolt. Hankemenetlus peab olema läbiviidud selgete ja üheste reeglite alusel, mille järgimine on nii sisu kui vormi poolest tagantjärele tuvastatav. Isikute võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab seda, et toetuse saaja ei tohi luua ühelegi võimalikule pakkujale soodsamat olukorda. Võrdse kohtlemise põhimõtte eeldab, et samadel asjaoludel koheldakse isikuid ühte moodi.

14. Kohtuasjades nr C-42/13 ja C-496/99 on Euroopa Kohus rõhutanud, et hankemenetluse võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega seondub hankija kohustus rangelt kinni pidada just hankija enda kindlaksmääratud tingimustest. Hankija on enda poolt kehtestatud hanketingimustega seotud ega saa asuda kõnealuseid tingimusi hankemenetluse hilisemas etapis pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva möödumist muutma või laiendama.

15. RHS § 114 lõikele 2 tuginedes oleks hankija pidanud Astrec Baltic OÜ ja AS Levira pakkumused tagasi lükkama, kuna need ei vastanud riigihanke alusdokumentides kehtestatud tingimustele. Käesolevas juhtumis on hankija tegutsemine võimaldanud olukorra, kus mõni isik oleks võinud samuti esitada antud hankes pakkumuse, kui ta teadnuks, et hankija aktsepteerib hangitavate toodete osas selliseid parameetreid, mis ei vasta hanke tehnilises kirjelduses nõutule.

16. Eeltoodust tulenevalt on toetuse saaja partner rikkunud RHS § 3 punkte 1 ja 2 ning § 114 lõiget 2.

Ebaselge tehniline kirjeldus

17. RHS § 3 kohaselt on hankija kohustatud järgima riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid, sh peab hankija tagama riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse ja kohtlema kõiki isikuid võrdselt, mittediskrimineerivalt ning jälgima, et kõik isikutele seatavad piirangud oleks riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud.

18. RHS § 3 punkti 1 kohaselt ei ole hankija käitunud riigihanke läbiviimisel läbipaistvalt ning on tunnistanud vastavaks riigihanke alusdokumentidele mittevastava pakkumuse, luues sellega edukaks tunnistatud pakkujale soodsama olukorra. RHS §-s 3 kirjeldatud läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtte eesmärk on, et pakkujad teaksid täpselt hanke tingimusi, et menetlus ise oleks läbipaistev ja kontrollitav toetuse andjate ning pädevate asutuste poolt.

19. RHS § 3 punktis 2 kirjeldatud isikute võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine eeldab muuhulgas seda, et hankes osalemisest huvitatud isikutel võimaldatakse esitada pakkumused samadel tingimustel ja võrreldavatel alustel. Käesolevas riigihankes ei ole riigihanke alusdokumentides üheselt määratletud soetatavate seadmete kogust (sh puudub selge minimaalne, eeldatav või maksimaalne kogus). Selline määratlematus ei võimalda pakkujatel hinnata hankelepingu täitmise tegelikku mahtu ega sellest tulenevaid kohustusi (nt tarne-, garantii- ja hooldusvõimekus) ning kujundada pakkumuse hinda võrreldavatel alustel, mistõttu ei ole see kooskõlas pakkujate võrdse kohtlemise printsiibiga.

20. RHS § 3 punkt 3 sätestab riigihanke korraldamise üldpõhimõttena konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtte. Näiteks on konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtte kontekstis keelatud hankijal seada piiranguid, mis tarbetult kitsendavad pakkujate ringi. Konkurentsi soodustamine on üks riigihankeõiguse üldpõhimõtte. Seega tuleb riigihankemenetlus korraldada

selliselt, et hankijal on võimalik erinevaid pakkumusi võrrelda ja soodsaim pakkumus välja valida objektiivsete kriteeriumite alusel. Ettevõtjate vahel peab tekkima võistlus hankelepingu saamise pärast, mille tulemusena pakuvad ettevõtjad kaupu ja teenuseid hankijale soodsatel tingimustel. Ebaselgete kriteeriumide kaudu võisid pakkujad esitada pakkumuse teise maksumusega, kui oleksid esitanud olukorras, kus lõpliku hankelepingu maksumuse kujunemine oleks olnud läbipaistev. Antud juhul ei teadnud ei pakkujad ega ka toetuse saaja ise, millises mahus tellitavate seadmete peale hankeleping sõlmitakse.

21. Toetuse saaja partner on tehnilises kirjelduses välja toonud „*Olenevalt pakutavate toodete maksumusest võib tellija tellida kummastki tootest rohkem kui ühe kirjeldatud toote*“. Tegemist on ebaselge hanketingimusega, kuna sellest ei selgu, millistel ette kindlaks määratud alustel kujuneb tellitav kogus (nt eelarveline ülempiir, maksimaalne kogus). Tingimus jätab lahtiseks, kas ja millises ulatuses võib hankija hanke mahtu pärast pakkumuste esitamist muuta ning milline on tegelik hankelepingu ese ja maht. Selline määratlematus takistab pakkujatel pakkumuse hinna kujundamist võrreldavatel alustel, sest pakkujal ei ole võimalik hinnata, kas tellimus jääb ühe seadme juurde või võib suureneeda mitme seadmeni ning millise tõenäosusega see toimub. Seetõttu ei ole hanketingimus läbipaistev ega kontrollitav ning kahjustab konkurentsi, kuna osa pakkujaid võib ebaselguse tõttu jätta pakkumuse esitamata või hinnastada riski oluliselt kõrgemalt. Kehtestatud ebaselge hanketingimus kahjustas konkurentsi. Seejuures ei ole tuvastatav, kas mõni konkreetne huvitatud isik jättis oma pakkumuse ebaselge hanketingimuse tõttu esitamata. Konkurentsi kahjustamist saab tingimuse õigusvastasuse korral eeldada, sest tõsikindlalt ei saa välistada vastupidist.

22. Eeltoodust tulenevalt on toetuse saaja partner rikkunud RHS § 3 punkte 1, 2 ja 3.

KORREKTSIOONIMÄÄR

Mittevastav pakkumus 25%

23. ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja partner on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

24. Tulenevalt ÜM2022 § 35 lõikest 1 kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine on toonud kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti tegevusele eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud juhul, kui ÜM2022 7. peatüki 2. jaos on sätestatud teisiti.

25. ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹.

26. Otsuse punktis 16 nimetatud RHS-i rikkumise osas esinevad ÜM2014 § 22³ lõikes 5 nimetatud asjaolud, mille kohaselt kohaldatakse hankelepingu väärtusele 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra, kui on kohaldatud valesti riigihanke alusdokumentides avaldatud tehnilist kirjeldust. Seega üldjuhul kohaldub otsuse punktis 16 kirjeldatud rikkumise koosseisule vastavale rikkumisele 25%-iline finantskorrektsioon.

27. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi ühissätete määrus) artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu ei saa rakendusüksus rikkumisele kohaldada automaatselt ÜM2014-s vastavale rikkumise koosseisule ettenähtud konkreetset finantskorrektsiooni määra ilma, et oleks eelnevalt analüüsinud, kas antud rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014s kirjeldatud rikkumise koosseisuga selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määrast väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine.

28. ÜM2014 § 21 lg 1¹ punkt 3 sätestab, kui §-des 22–22⁷ nimetatud rikkumise puhul esineb rikkumist kergendav asjaolu ning rikkumise finantsmõju Euroopa Liidu eelarvele saab pidada vähetõenäoliseks, kuid see ei ole välistatud, võib ettenähtud 25-protsendilisele finantskorrektsiooni määrale erandina kohaldada 10- või 5-protsendilist määra. Seega peab rakendusüksus eelkõige hindama, kas antud juhul esinevad sellised rikkumist kergendavad ja finantsmõju vähendavad asjaolud, mille puhul oleks 25%-line finantskorrektsiooni määr selgelt ebaproportsionaalne ning võimalik oleks kohaldada 10% või 5%.

29. Olukorras, kus ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 3 toodud finantskorrektsiooni määrad ei ole proportsionaalsed, peab rakendusüksus tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest täiendavalt hindama ka seda, kas esinevad sellised erandlikud asjaolud, mille tõttu võiks lugeda proportsionaalseks ka mõnda muud 25%-st madalamat finantskorrektsiooni määra.

30. Rakendusüksus on hinnanud käesoleva rikkumise asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid, mis eristaksid käesolevat rikkumist ÜM2014 § 22³ lõikes 5 kirjeldatud samalaadsest rikkumisest, mistõttu ei kohaldu ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 3 toodud määrad ega muud 25%-st madalamad finantskorrektsiooni määrad.

31. Rakendusüksus leiab, et 25% finantskorrektsiooni määr on põhjendatud, kuna tegemist on raske riigihankeõiguse rikkumisega, mille finantsmõju ei ole pelgalt teoreetiline. Edukaks tunnistati pakkumused, mis ei vastanud hanketingimustele, mistõttu on hankelepingud sõlmitud pakkujatega õigusvastaselt. Õigusvastaste lepingute sõlmimisega on tõendatult kahjustatud oluliselt Euroopa Liidu konkurentsipoliitikat ja seeläbi ka Euroopa Liidu eelarvet ja siseturgu. Lisaks pole võimalik välistada ka rikkumise finantsmõju, mis avaldub võimaluses, et muudetud tingimustel hanke korral oleks hankelepingu(te)sse saanud teine pakkuja/teised pakkujad, kes oleks esitanud veelgi soodsama/d pakkumuse/d.

32. Rakendusüksus selgitab, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtuasjades nr C-743/18 ja C-406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

33. Toetust kasutades nõustub toetuse saaja toetuse saamise tingimustega (ka finantskorrektsiooni aluste, ulatuse ja korraga), sh kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud aluseta. Toetuse saaja kohustuse või nõude täitmata jätmisel või osalisel täitmisel ei ole põhjendatud maksta toetust taotluse rahastamise otsuses sätestatud algses mahus, kuivõrd toetuse andja ei saa kokkulepitud tingimustel (sh Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi järgivat) vastusooritust. Euroopa Kohtu praktikas (nt C-743/18) loetakse, et toetuse täiemahuline andmine olukorras, kus

vastusooritus ei vasta enam kokkulepitud tingimustele, kahjustatakse põhjendamatult liidu eelarvet.

34. Eeltoodust tulenevalt kohaldab rakendusüksus rikkumisega seotud hankelepingule 25%-list finantskorrektsiooni määra.

Ebaselge tehniline kirjeldus 10 %

35. ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja partner on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

36. Tulenevalt ÜM2022 § 35 lõikest 1 kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine on toonud kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti tegevusele eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud juhul, kui ÜM2022 7. peatüki 2. jaos on sätestatud teisiti.

37. ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹.

38. Otsuse punktis 22 nimetatud RHS-i rikkumise osas esinevad ÜM2014 § 22³ lõike 3 nimetatud asjaolud, mille kohaselt kohaldatakse hankelepingu väärtusele 10-protsendilist finantskorrektsiooni määra, kui hankelepingu ese ei ole valdkonna ettevõtja jaoks arusaadavalt kirjeldatud. Seega üldjuhul kohaldub otsuse punktis 22 kirjeldatud rikkumise koosseisule vastavale rikkumisele 10%-iline finantskorrektsioon.

39. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi ühissätete määrus) artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu ei saa rakendusüksus rikkumisele kohaldada automaatselt ÜM2014-s vastavale rikkumise koosseisule ettenähtud konkreetset finantskorrektsiooni määra ilma, et oleks eelnevalt analüüsinud, kas antud rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014s kirjeldatud rikkumise koosseisuga selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määrast väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine.

40. ÜM2014 § 21 lg 1¹ punkt 4 sätestab, kui §-des 22–22⁷ nimetatud rikkumise puhul esineb rikkumist kergendav asjaolu ning rikkumise finantsmõju Euroopa Liidu eelarvele saab pidada vähetõenäoliseks, kuid see ei ole välistatud, võib ettenähtud 10-protsendilisele finantskorrektsiooni määrale erandina kohaldada 5- või 2-protsendilist määra. Seega peab rakendusüksus eelkõige hindama, kas antud juhul esinevad sellised rikkumist kergendavad ja finantsmõju vähendavad asjaolud, mille puhul oleks 10%-line finantskorrektsiooni määr selgelt ebaoproportsionaalne ning võimalik oleks kohaldada 5% või 2%.

41. Olukorras, kus ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 4 toodud finantskorrektsiooni määrad ei ole proportsionaalsed, peab rakendusüksus tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest täiendavalt hindama ka seda, kas esinevad sellised erandlikud asjaolud, mille tõttu võiks lugeda proportsionaalseks ka mõnda muud 10%-st madalamat finantskorrektsiooni määra.

42. Rakendusüksus on hinnanud käesoleva rikkumise asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid, mis eristaksid käesolevat rikkumist ÜM2014 § 22³ lõikes 5 kirjeldatud samalaadsest rikkumisest, mistõttu ei kohaldu ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 4 toodud määrad ega muud 10%-st madalamad finantskorrektsiooni määrad.

43. Rakendusüksus leiab, et ebaselge tehnilise kirjeldusega seotud rikkumise eest on põhjendatud 10% finantskorrektsiooni määra kohaldamine, kuna rikkumine kahjustas hankemenetluse läbipaistvust ja konkurentsi. Hankija ei määratlenud üheselt hankelepingu eset ega mahtu, jättes lahtiseks tellitavate seadmete koguse ning selle kujunemise alused. Selline määratlematus takistas pakkujatel hinnata lepingu tegelikku mahtu ning kujundada pakkumusi võrreldavatel alustel, kahjustades seeläbi pakkujate võrdset kohtlemist ja konkurentsi. Ebaselge hanketingimus võis mõjutada nii pakkujate otsust hankes osaleda kui ka pakkumuste hinnataset.

44. Rakendusüksus selgitab, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtuasjades nr C-743/18 ja C-406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

45. Toetust kasutades nõustub toetuse saaja toetuse saamise tingimustega (ka finantskorrektsiooni aluste, ulatuse ja korraga), sh kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud aluseta. Toetuse saaja kohustuse või nõude täitmata jätmisel või osalisel täitmisel ei ole põhjendatud maksta toetust taotluse rahastamise otsuses sätestatud algses mahus, kuivõrd toetuse andja ei saa kokkulepitud tingimustel (sh Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi järgivat) vastusooritust. Euroopa Kohtu praktikas (nt C-743/18) loetakse, et toetuse täiemahuline andmine olukorras, kus vastusooritus ei vasta enam kokkulepitud tingimustele, kahjustatakse põhjendamatult liidu eelarvet.

46. Eeltoodust tulenevalt kohaldab rakendusüksus rikkumisega seotud hankelepingule 10%-list finantskorrektsiooni määra.

Tervikuna rakendatav finantskorrektsiooni määr

47. Riigihankele nr 296161 rakendatakse finantskorrektsiooni määra 25%.

48. ÜM2022 § 35 lõike 3 kohaselt, kui ühes hankes tuvastatakse enam kui üks rikkumine, mille mõju ei ole võimalik hinnata või selle hindamine on ebamõistlikult aja- või ressursimahukas, siis sama hanke erinevate rikkumiste korral rakendatakse suurimat finantskorrektsiooni määra. Kuna kõne all olevas riigihankes on tuvastatud kaks rikkumist, millest kõrgeim korrektsiooni määr on 25%, siis rakendatakse antud hanke puhul finantskorrektsiooni määra 25%

RIKKUMISE SUMMA JA EELARVE VÄHENDAMINE

49. Toetuse saaja on esitanud riigihankega 296161 seotud kulud (KD tunnusega 3183, 3190, 4083 ja 4086) tegevuse nr 4.2.2 „Inseneeria valdkonna arendustegevused kutsehariduses“ raames summas 65 319,48 eurot ja tegevuse nr 9 „Ühtse määra alusel kulu (Otsene kulu 7%)“ raames summas 4 572,37 eurot.

50. Lähtudes otsuses tehtud järeldustest loeb rakendusüksus riigihanke nr 296161 tulemusena sõlmitud hankelingu alusel tekkinud kulust (69 891,85 eurot) mitteabikõlblikuks kuluks 25% ehk 17 472,96 eurot, millest toetus moodustab 12 231,07 eurot ja riiklik toetus 5 241,89 eurot.

51. ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse finantskorrektsiooni otsuse tegemisel toetust ning omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile.

52. ÜM2022 §37 lõike 4 kohaselt vähendab rakendusasutus finantskorrektsiooni otsuse alusel toetuse andmise tingimuste käskkirjaga või rahastamisvahendi rahastamislepingu või -käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet.

ÄRAKUULAMINE

53. Tulenevalt ÜSS2021_2027 § 13 lõike 2 punktist 3 annab rakendusüksus enne finantskorrektsiooni otsuse tegemist toetuse saajale võimaluse esitada oma seisukohad.

54. Rakendusüksus edastas 18.06.2026 toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht ühes võimalike lisatõenditega hiljemalt 02.07.2026.

55. Toetuse saaja partner vastas 26.06.2026, et tal puuduvad vastuväited finantskorrektsiooni otsuse eelnõule.

VAIDLUSTAMINE

56. Otsuse peale on õigus esitada vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saama (ÜSS2021_2027 § 31 lg 1, § 32 lg 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75).

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Ketlyn Pass
5915 7852
ketlyn.pass@rtk.ee